

معرفی کتاب

«امام خمینی به سوی آزادی»*

..... سید صادق حقیقت

این کتاب که توسط «دمتری ژوکوف» به رشته تحریر درآمده است، در تاریخ ۱۶ اسفند ۱۳۷۷ به عنوان مکتوبی از مجموعه «سری پیشوایان قرن بیستم»، طی مراسم باشکوهی با حضور سرگی بابورین، معاون دوامای روسیه، تعداد زیادی از نمایندگان پارلمان، سیاستمداران، ایران شناسان، نویسندگان، شخصیت‌های علمی - فرهنگی برجسته روسیه، ارباب جراید، و نمایندگان رسانه‌های گروهی رسماً معرفی شد.

بابورین، به عنوان مدیر جلسه، با تجلیل از امام و انقلاب اسلامی گفت: «من در سالهای ۱۹۸۰-۱۹۸۱ از طریق مطالعات نظام‌مند با این مرد بزرگ آشنا شدم و آن را موضوع رساله خود در دانشگاه قرار دادم. مهم‌ترین دستاورد انقلاب ایران برای ما، پیام حضرت امام به گورباچف بود که در آن به رهبر شوروی تذکر داده شده بود که در فرآیند پروستاریکا، مواظب باشید به باتلاق غرب گرفتار نشوید. اگر گورباچف به نصایح امام عمل می‌کرد، اکنون روسیه دچار این گرفتاریها نمی‌شد. زبان کتاب حاضر برای خواننده روسی، بسیار جالب و شیرین است.»

* - معرفی این کتاب بر اساس مدارکی که سفارت جمهوری اسلامی ایران در اختیار نگارنده قرار داده، صورت پذیرفته است. در اینجا لازم می‌دانم از این بابت از سفیر محترم ایران در روسیه تشکر نمایم.

نویسنده، از متفکران مشهور و عضو آکادمی علوم روسیه می‌باشد. نکته قابل توجه در این کتاب، تصویر یک اندیشمند روس با نگاه بیرونی، از شخصیت امام خمینی است. این کتاب که به شکل زیبایی به چاپ رسیده، مشتمل بر چهار بخش است؛ بخش اول، با عنوان «آسمان بر فراز ایران صاف است»، به بیوگرافی سیاسی و مبارزات حضرت امام (ره) می‌پردازد. این بخش از کتاب در تیراژ ۵۰۰۰ نسخه به شکل جداگانه به چاپ رسیده است، و ترجمه آن ۱۲۸ صفحه دارد.

فصل اول از بخش اول، «مقدمه تاریخی» نام دارد و به مسائلی همچون: پیشینه حرکت‌های سیاسی امام، مناسبات روسیه و ایران، ساختار نظام دینی ایران و روحانیت شیعه و تاریخ ورود اسلام به ایران می‌پردازد. وی در بخشی از این مقدمه می‌نویسد:

«سیاستمداران و روزنامه‌نگاران امریکا و اسرائیل به خود زحمت نمی‌دادند که نظریات و شخصیت امام را مطالعه کنند و تنها از چند واژه پیش پا افتاده؛ مثل: تعصب، رادیکالیسم، تروریسم و بویژه «اصول‌گرایی مذهبی»، استفاده می‌کردند.»

فصل دوم به بیوگرافی امام اختصاص دارد. نویسنده به دقت تمام از کودکی، جوانی و پیری امام سخن گفته و حالات معنوی امام را به وسیله سفر به ایران و مصاحبه با علما، به شکل جالبی ترسیم کرده است.

در این فصل، وقایع زندگی امام و تاریخ انقلاب به ترتیب ذکر شده‌اند. نویسنده از ذکر این جمله امام دریغ نمی‌کند:

«آمریکا بدتر از انگلیس است، انگلیس بدتر از شوروی است، و شوروی بدتر از آمریکا و انگلیس است.»

به اعتقاد ژوکوف، مهمترین خطوط برجسته سخنرانیهای امام در طول زندگی‌شان عبارتند از:

۱- حمله به آمریکا و اسرائیل؛

۲- تأکید بر وحدت؛

۳- مخالفت با جدایی دین از سیاست.

وی قدرت نیروی مذهبی به رهبری روحانیت را به مراتب قویتر از نیروهای ملی‌گرا و

کمونیستی می‌داند. او درباره پیام امام به گورباچف می‌گوید:

«نامه امام فیلسوفانه بود؛ ولی بعید است گورباچف که تحصیلات سطحی داشت، آن را فهمیده باشد. گورباچف بازیچه دست شخصیت‌های کمونیستی - سرمایه داری بود و نتوانست صدای شکستن استخوان کمونیسم را بشنود. امام به او تذکر دادند که در غرب هم حقیقتی نخواهید یافت. جوابیه گورباچف عوام‌فریبانه و ضعیف بود. او به دروغ مدعی شد که مردم ما از راهی که در اکتبر ۱۹۱۷ انتخاب کردند، عدول نخواهند نمود.» فصل سوم، «پایان داستان» نام گرفته، و به تلحیل مواضع امام و رحلت ایشان می‌پردازد. او می‌گوید:

«اندیشه‌های امام خمینی بر خلاف همه موانع، به سراسر جهان گسترش خواهند یافت.»

بخش‌های دوم تا چهارم کتاب به ترتیب عبارتند از:

- برخی از سخنرانی‌های امام؛

- وصیت‌نامه سیاسی - الهی رهبر کبیر انقلاب؛

- پیام تاریخی امام به گورباچف.

در مجموع می‌توان گفت؛ مهمترین نقطه مثبت این کتاب، دیدگاه متفکری از دیار کمونیسم (که تا چندی پیش دین را افیون ملت‌ها تلقی می‌کردند) راجع به شخصیت معنوی و سیاسی امام (ره) می‌باشد. مهمترین نقطه ضعف کتاب، کم‌رنگ بودن تحلیلها و نظریه پردازیهای آن، و پررنگ بودن صبغه تاریخی و گزارشی بودن آن است.

لازم به ذکر است که ترجمه فارسی این کتاب از طرف سفارت جمهوری اسلامی ایران در مسکو، در اختیار معاونت آموزش و پژوهش وزارت امور خارجه قرار گرفته است، و امید آن می‌رود که در آینده‌ای نه چندان دور در ایران اسلامی به زینت طبع آراسته شود.